

TÁJHASZNÁLATI VÁLTOZÁSOK HATÁSÁRA ÁTALAKULT EGYENESSZÁRNYÚ EGYÜTTESEK AZ OHAT-ERDŐBEN (1942-2012)

*Effect of land-use change on Orthoptera communities in the Ohat forest,
Hungary (1942-2012)*

Szerző: **Molnár Ábel**, MKK, Környezetgazdálkodási agrármérnök Bsc. II.

Témavezetők: Sárospataki Miklós, egyetemi docens, Állattani és Állatökológiai Tanszék
Nagy Barnabás, MTA doktora, MTA Növényvédelmi Intézet, Állattani osztály

---

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap az életközösségek hosszú távú változásainak vizsgálata. Ilyen típusú vizsgálatokhoz elengedhetetlen, hogy több tíz évre visszanyúló adatsorok, illetve összehasonlítható régi-új adatpárok álljanak rendelkezésre. Jelen munka célja egy 1940-es években végzett egyenesszárnyú (*Orthoptera*) felmérés majdnem 70 évvel későbbi megismétlése volt.

Az egyik utolsó szikitolgyesként számon tartott Ohat-erdő a Közép-Tisza vidékén Tiszacsegétől délre helyezkedik el. Az erdő tisztásain Nagy Barnabás 1942–47 között készített egyenesszárnyú faunisztikai felmérést, melynek keretében 42 ponton végzett gyűjtéseket. A gyűjtőpontok egy 1940-es években készített vegetációtérképen (Udvardy&Felföldy) pontosan lokalizálhatóak. A vegetációtérképet 2012-ben újra elkészítettem, és ugyanebben az évben egyenesszárnyú mintavételezést is végeztem törekedve arra, hogy az archív felvételekkel a legpontosabb térbeli és szezonbeli hasonlóság legyen. A felméréshez szükséges tájtörténeti adatokat Virágh László, volt ohat-erdei erdésztől, illetve nagymajori lakosoktól gyűjtöttem.

Mivel a tájtörténeti vizsgálatok során hamar kiderült, hogy a háború előtt és után egészen 1973-ig az Ohat-erdő tisztásait májusban lekaszálták majd utána őszig marhával legeltették, a felmérést kiegészítettem egy mai napig szarvasmarhával legeltetett sziki erdőssztyepp-tölgyesben (Újszentmargita) végzett mintavételezéssel is.

Ma az Ohat-erdőben semmiféle gyepgazdálkodás (kaszálás, legeltetés) nem történik. 2012 során végzett kutatásomat Nagy Barnabás feljegyzéseivel összevetve megállapítható, hogy a tisztások nedves élőhelyei (sásosok) a használat megszűnése következtében nádassá, míg a szárazabb részek növényzete (ürmös szikések) alacsony fajszámú kocsordos-őszirózsás magaskórósokká alakultak át.

Az Ohat-erdő tisztásain a rövidfüvet kedvelő egyenesszárnyú fajok száma és aránya csökkent, míg a magasfüvet kedvelőké nőtt. Az újszentmargitai legelő faunája nagymértékű hasonlóságot mutatott az 1940-es évekbeli ohat-erdeivel.

Kimutattam, hogy az ohat-erdei kaszált, illetve legeltetett tisztásokon kialakult sokfajú egyenesszárnyú együttesek fajszámbeli és egyedszámbeli csökkenését élőhelyük használatfelhagyás miatt történt megváltozása okozta.